

Hoogwaterbeschermingsprogramma-2

24^e Voortgangsrapportage

Verslagperiode 1 januari 2023 – 30 juni 2023

Hoogwaterbeschermingsprogramma-2

24^e Voortgangsrapportage

Verslagperiode 1 januari 2023 – 30 juni 2023

Documentnr	RWS 2023-28220
Datum	14 september 2023
Status	definitief
Versie	1.0

Versie 0.0	Concept is op 22-08-2023 besproken in het MT HWBP
Versie 0.1	Concept is op 28-08-2023 met een schriftelijke ronde afgestemd
Versie 0.2	Eindconcept is op xx-03-2023 besproken in het Programmabestuur
Versie 1.0	Definitief door de Minister te verzenden aan de Tweede Kamer

Inhoud

1	Inleiding 4
1.1	Kerngegevens van het HWBP-2 4
1.2	Samenvatting hoofdpunten verslagperiode 5
1.3	Leeswijzer 7
2	Ontwikkelingen in en rond het programma 9
2.1	Algemene ontwikkelingen 9
2.2	Kwaliteit en auditing 9
2.3	Correspondentie met het parlement 8
2.4	Media 8
3	De scope van het programma 10
3.1	Programmascope 10
3.2	Projectscopes 10
4	Voortgang en planning 11
4.1	Voortgang van het programma 11
4.2	Planningssystematiek 12
4.3	Voortgang mijlpalen 13
5	Risicomanagement 15
5.1	Risicobeheersing op programma en issues op projectniveau 15
5.2	Risico's programmaniveau 15
5.3	Issues projecten 17
5.4	Algemeen beeld op programmaniveau 18
6	Financiën 20
6.1	Programmabudget 20
6.2	Programmaraming 21
6.3	Kasreeks 22
6.4	Apparaatskosten Rijkswaterstaat 23
6.5	Cumulatieve verplichtingen en uitgaven 23
	Bijlage A werkwijze subsidieverlening door het rijk 24
	Bijlage B afgeronde HWBP-2 projecten 25

1 Inleiding

1.1 Kerngegevens van het HWBP-2

Om Nederland duurzaam te beschermen tegen overstromingen vanuit de grote rivieren, meren en de Noordzee, toetsen de beheerders van de primaire waterkeringen regelmatig of deze primaire waterkeringen voldoen aan de vigerende veiligheidsnormen. In 2001 is deze toets voor het eerst uitgevoerd, in 2006 voor de tweede keer. Op basis van deze toetsen is een deel van de primaire waterkeringen afgekeurd. Verder bleek uit een toets in 2003, uitgevoerd door Rijkswaterstaat en de waterschappen, dat zeeweringen langs de Noordzeekust op een aantal locaties binnen 20 jaar niet meer aan de toen geldende veiligheidsnorm zouden voldoen. Deze locaties zijn aangemerkt als de 'Zwakke Schakels'. Op negen van deze locaties lag tevens een opgave tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, de zogenaamde 'Prioritaire Zwakke Schakels Kust'.

De maatregelen, die de beheerders moeten treffen om de in 2001 en 2006 afgekeurde keringen weer aan de vigerende veiligheidsnormen te laten voldoen, zijn op het tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP-2) geplaatst.

Voorwaarden om op het HWBP-2 programma te komen zijn:

1. dat de waterkeringen zijn afgekeurd vanwege wijzigingen in de gestelde veiligheidsnorm, de hydraulische randvoorwaarden of de toetsvoorschriften;
2. dat verbetering van de veiligheidssituatie niet plaatsvindt vanuit een ander programma.

Regulier en/of achterstallig onderhoud behoort niet tot het HWBP-2 programma. Maatregelen, die voortkomen uit de derde toetsing van 2011 en de eerste Landelijke beoordeling (LBO-1), vallen niet binnen de scope van het HWBP-2, maar worden meegenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). In totaal worden in het HWBP-2 87 projecten gerealiseerd waarvan 69 projecten met 362,4 kilometer te versterken waterkeringen en 18 kunstwerken.

Op basis van de Waterwet komen de afgekeurde dijken en kunstwerken in aanmerking voor rijkssubsidie. Hiervoor toetst het rijk de maatregelen op basis van het robuust, sober en doelmatig op orde brengen van de waterveiligheid. De werkwijze die hierbij gehanteerd wordt, is beschreven in de bijlage A. De benodigde financiële middelen voor het HWBP-2 staan op de begroting van het Deltafonds en worden gevoed door bijdragen van het Rijk en de waterschappen op grond van de afspraken in het Bestuursakkoord Water.

Karakteristieken van het HWBP-2

Het HWBP-2 is op 22 maart 2011 door de Tweede Kamer aangewezen als 'Groot Project'. Door middel van de basisrapportage is de Tweede Kamer geïnformeerd over het programma. De basisrapportage beschrijft ook de verantwoordelijkheden van de partijen die bij het programma betrokken zijn.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat draagt de eindverantwoordelijkheid voor het HWBP-2 programma. Dat betekent dat hij belast is met het vaststellen van het programma, het beoordelen van de subsidieaanvragen van de beheerders, het verstrekken van de subsidies en het rapporteren aan de Tweede Kamer.

De water- en hoogheemraadschappen (binnen het HWBP-2 veruit het grootste deel van de beheerders) kennen ieder hun eigen democratisch gekozen besturen. Als waterkeringen in de periodieke toetsrondes worden afgekeurd, zijn de beheerders verplicht maatregelen te treffen, zodat de afgekeurde keringen weer aan de vigerende wettelijke normen gaan voldoen. Voor deze maatregelen kan subsidie worden aangevraagd.

Binnen de kaders van de eigen verantwoordelijkheden geven het Rijk en de waterschappen, als uitvoeringsalliantie, invulling aan de opgave van het HWBP-2. Hierbij draagt de minister verantwoordelijkheid voor de subsidieverstrekking en de waterbeheerders voor de realisatie van de afzonderlijke projecten binnen het HWBP-2. Samen dragen zij bij aan het Deltafonds ten behoeve van de financiering van de subsidies. Gezien deze verantwoordelijkheidsverdeling zijn de formele sturingsmogelijkheden van het Rijk in het HWBP-2 in vergelijking met andere voormalige grote projecten, zoals Ruimte voor de Rivier (RvR) of Maaswerken, beperkt.

1.2 **Samenvatting hoofdpunten verslagperiode**

Voortgang van het programma

In de verslagperiode is geen project opgeleverd. Per 30 juni 2023 voldoen 86 projecten aan de destijds geldende vigerende veiligheidsnorm en bevindt zich één project in de realisatiefase, zijnde het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam. Hiervoor geldt dat de mijlpaal einde realisatie in de vigerende planning is gewijzigd naar Q2-2027, deze planning is getoetst tijdens het afronden van het C5*) contactmoment.

Tot en met 30 juni 2023 is voor het programma € 2.500,1 miljoen aan uitgaven gerealiseerd (zie figuur 1 en tabel 17).

Scope

In de verslagperiode is de scope van het HWBP-2 niet gewijzigd en bestaat uit 87 projecten: 69 projecten met 362,4 kilometer te versterken waterkeringen en 18 kunstwerken.

Planning

Er is voor het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam een C5*) contactmoment afgerond, waarbij de planning is getoetst. Mijlpaal einde realisatie is gewijzigd van Q3-2022 naar Q2-2027, waarbij Q2-2027 nu als vigerend wordt aangemerkt.

Issues / Risico's

Voor wat betreft het financiële risico heeft in de verslagperiode een actualisatie plaatsgevonden van het risicoprofiel op programmaniveau.

Het financiële risico op programmaniveau is met € 9,6 miljoen gedaald naar afgerond € 37,8 miljoen, door actualisatie van het onderdeel risico's onbenoemd programmaniveau (VGR23 € 47,4 miljoen). Deze actualisatie betreft het vervallen van een benoemd programmarisico van € 10 miljoen voor "*Grootschalig herstel van de dijk noodzakelijk*" en een herberekening van 5% over de lopende projecten aangevuld met de raming van de kosten voor de programmadirectie. De post van € 10 miljoen is vervallen daar de geraamde herstelkosten een onderdeel zijn geworden van de projectraming van het project Waddenzeedijk Friese Kust. Het waterschap heeft een verzoek tot afronding op 30 juni 2023 bij de programmadirectie HWBP ingediend.

Het financiële risico op programmaniveau is exclusief de issues en risico's van het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam. Bij de afronding van het C5*) contactmoment is voor een bedrag van € 1,6 miljoen aan issues getoetst en positief beoordeeld. De beoordeling van de overige issues loopt nog.

De totale financiële waarde van de risico's op projectniveau is in de rapportageperiode gewijzigd ten opzichte van de VGR23. Deze risicoreservering bedraagt op 30 juni 2023 € 65,9 miljoen (VGR23 € 76,2 miljoen). Vanaf dit moment betreft het alleen nog de projectrisico's van het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam. De verlaging op de projectrisico's heeft geen invloed op het totaal van de projectraming.

*) Zie bijlage A

De totale risicoreservering bedraagt nu € 103,7 miljoen (VGR23 € 123,6 miljoen).

Financiën

Het actuele programmabudget is ongewijzigd en bedraagt op peildatum 30 juni 2023 € 2.785 miljoen (VGR23 € 2.785 miljoen).

De actuele programmaraming is in de huidige verslagperiode toegenomen met € 3 miljoen en bedraagt op peildatum 30 juni 2023 € 2.783 miljoen (VGR23 € 2.780 miljoen). Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de doorvoering van herberekening programma risico's en de financiële consequentie uit het C5*) moment van het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam aangevuld met de financiële afrondingen van fase 2 van project Bergambacht-Schoonhoven en fase 2 van project Krimpen.

Het programmabudget ligt € 2 miljoen hoger dan de programmaraming. Op dit moment is er dus geen spanning tussen programmaraming en programmabudget. Ten tijde van de VGR23 was er budgetruimte van € 5 miljoen.

De verwachting is dat programmabudget en –raming nog stevig muteren door:

- Ophoging van het programmabudget met € 40 miljoen uit een reservering op het Deltafonds ten behoeve van de resterende issues en risico's bij het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam (zie onder issues en risico's). Deze mutatie is ingebracht en zal in de komende begroting 2024 verwerkt worden.
- Ophoging van de programmaraming als gevolg van als subsidiabel beoordeelde issues en risico's vanuit het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam (beoordeling loopt).

1.3

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een toelichting op ontwikkelingen die zich in de rapportageperiode hebben voorgedaan in en rond het programma. In de daaropvolgende hoofdstukken komen de ontwikkelingen in de basisreferenties scope (3), planning (4), risico's (5) en financiën (6) van het HWBP-2 aan bod.

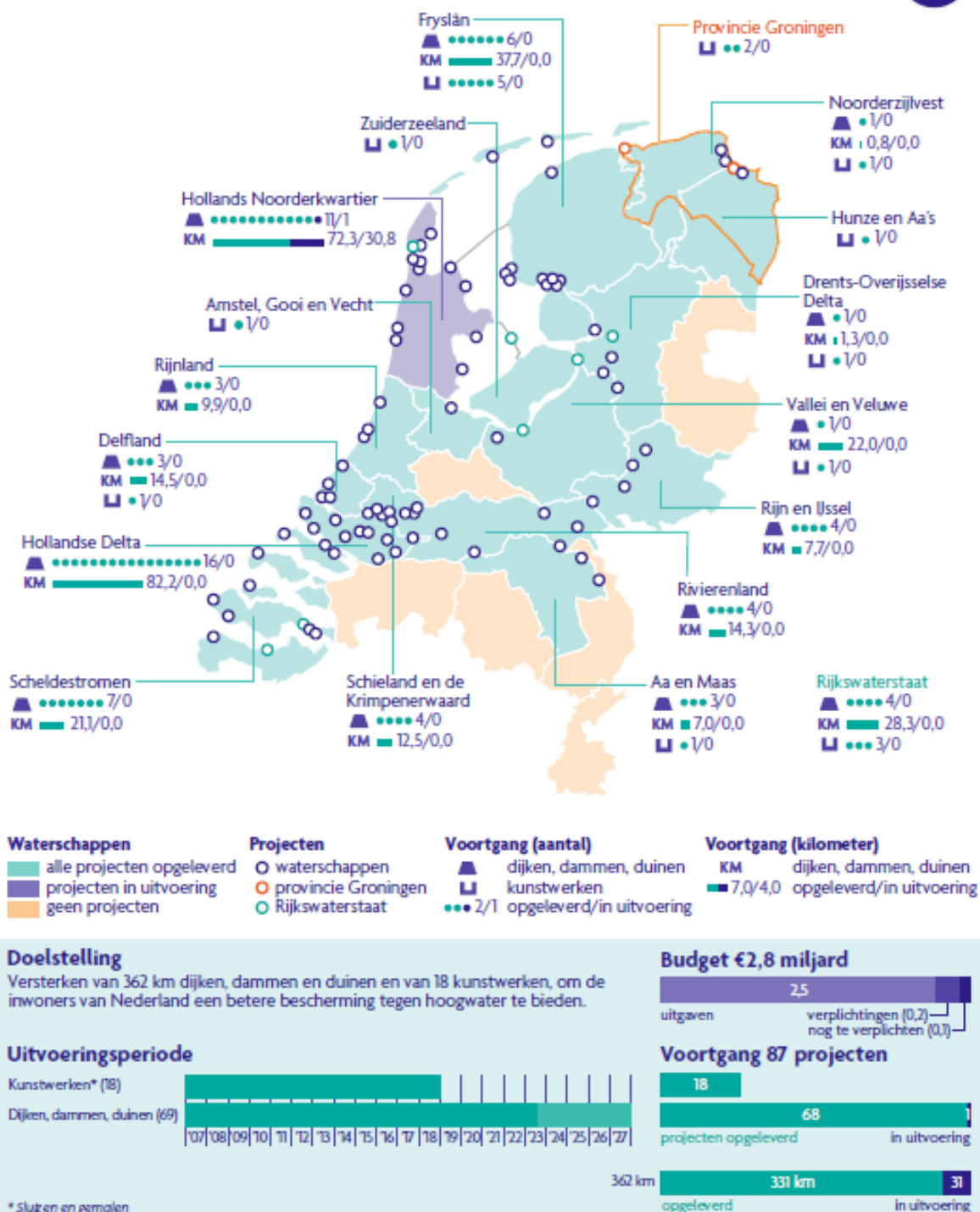
*) Zie bijlage A

Hoogwaterbeschermingsprogramma 2

Stand van zaken per 30 juni 2023

Projecten (opgeleverd en in uitvoering)

87

Figuur 1 Samenvatting stand van het HWBP-2, peildatum 30 juni 20223

*) Zie bijlage A

2 Ontwikkelingen in en rond het programma

2.1 Algemene ontwikkelingen

In de verslagperiode hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn op het programma. De meest relevante ontwikkelingen zijn hierna beschreven.

2.2 Kwaliteit en auditing

Het programma HWBP-2 is in afronding en de focus van het audit- en kwaliteitsprogramma richt zich op het uitvoeren van toetsen op de onderdelen waar zich nog risico's bevinden voor het HBWP-2. Dit betreft onder andere producttoetsen op de afhandeling en onderbouwing van het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam, de periodieke toets op het inkoop en aanbestedingsproces van het HBWP-2 en de afloop van de fase twee beschikkingen. Er zijn in deze toetsronde geen nieuwe bijzonderheden geconstateerd.

2.3 Correspondentie met het parlement

De voortgang van het HWBP-2 stond op de convocatie van het Commissiedebat Water (7 juni 2023). Verder heeft in de verslagperiode de volgende correspondentie over het HWBP-2 met de Tweede Kamer plaatsgevonden.

Datum	Onderwerp
17 april 2023	Brief aanbieding 23ste voortgangsrapportage van het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma van de minister van Infrastructuur en Waterstaat (32 698 nr. 79).

2.4 Media

In de eerste helft van 2023 is er o.a. media-aandacht geweest voor:

Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam

Op vrijdag 30 juni is het eerste deel van Stadsstrand Hoorn officieel in gebruik genomen. Gemeente Hoorn deed dit samen met Alliantie Markermeerdijken, HHNK, provincie Noord-Holland en vele omwonenden en andere genodigden. Sinds zaterdag 1 juli is dit eerste deel van het stadsstrand open voor iedereen. Veel aandacht in lokale media. Ons Westfriesland en Noordhollands Dagblad. Van de ruim 33 kilometer versterking Markermeerdijk Hoorn-Edam en Amsterdam is de eerste 538 meter klaar. Het Noordhollands Dagblad heeft ook bericht over een informatiebijeenkomst in Volendam.

Kinderdijk Schoonhovenseveer

Zo'n 25 bewoners van de Lekdijk tussen Kinderdijk en Schoonhovenseveer hebben het afgelopen jaar schade als gevolg van de dijkverzwaring geclaimd bij Waterschap Rivierenland. Het AD schreef hier op 7 maart 2023 over.

3 De scope van het programma

3.1 **Programmascope**

In de huidige verslagperiode is de programmascope niet gewijzigd. De programmascope van het HWBP-2 omvat 87 projecten. De beheerders voeren deze projecten uit om te bewerkstelligen dat afgekeurde dijkvakken en kunstwerken weer aan de vigerende veiligheidsnormen voldoen. De ligging van de projecten is op de kaart (figuur 1) op bladzijde 7 weergegeven. Het betreft negen projecten uit de eerste toetsronde, negen 'Prioritaire Zwakke Schakels Kust' en 69 projecten uit de tweede toetsronde. De projecten worden onafhankelijk van elkaar gerealiseerd. In totaal worden 78 projecten door waterschappen en hoogheemraadschappen gerealiseerd, zeven door Rijkswaterstaat en twee door de provincie Groningen. De kaders die op deze ontwerpogave van toepassing zijn, vormen de condities om de opgaven van het HWBP-2 te realiseren. In totaal gaat het om 18 kunstwerken en 362,4 km dijken.

3.2 **Projectscopes**

In de verslagperiode hebben zich geen scopewijzigingen voorgedaan. Voor de beheerders bestaat per afgekeurde waterkering een veiligheidsopgave, dit is de projectscope. De beheerder werkt deze veiligheidsopgave uit in te treffen maatregelen.

4 Voortgang en planning

4.1 Voortgang van het programma

In de verslagperiode is geen project opgeleverd. Bij het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam is de mijlpaal einde realisatie gewijzigd van Q3-2022 naar Q2-2027.

Op 30 juni 2023 bevindt zich nog één project in de realisatiefase. In totaal voldoen 86 projecten aan de destijds geldende vigerende veiligheidsnorm. De mutaties in de projectfase ten opzichte van voorgaande rapportage zijn gegeven in tabel 1.

Tabel 1
Mutaties in projectfase ten opzichte van vorige VGR

	VGR-22 30-06-2022	VGR-23 31-12-2022	Mutaties verslagperiode	VGR-24 30-06-2023
Planstudiefase	0	0	0	0
Realisatiefase	1	1	0	1
Gerealiseerde maatregelen	74	74	0	74
Op basis van nader onderzoek is gebleken dat de kering voldoet	12	12	0	12
Totaal	87	87	0	87

In het HWBP-2 wordt in totaal 362,4 kilometer dijken en 18 kunstwerken versterkt. Tabel 2 geeft het aantal nog lopende projecten per beheerder weer, met daarbij het aantal kilometers dijken en het aantal kunstwerken dat nog versterkt moet worden. Een overzicht van de afgeronde projecten is opgenomen in bijlage B. In Tabel 3 zijn de projecten opgenomen waarbij het project nog niet geheel financieel is afgerond. In de tabel is een prognose betreffende het moment van indiening van de afrekening opgenomen.

Tabel 2
Lopende projecten

	Totaal aantal lopende projecten	Projecten aan dijken, dammen, duinen	Projecten aan kunstwerken
HH Hollands Noorderkwartier	1	1 30,8 km	-
Totaal	1	1 30,8 km	-

Tabel 3
Nog financieel af te ronden
HWBP-2 projecten
(peildatum 30-06-2023)

Beheerder	Code	Project	Prognose indiening afrekening
WS Hollandse Delta	WN-008	Dijkversterking Hoeksche Waard Zuid	Q4-2023
WS Fryslân	W2-030	Waddenzeedijk, Friese kust	ingediend
HH van Schieland en de Krimpenerwaard	W1-009	Bergambacht-Ammerstol-Schoonhoven	afgerond
HH van Schieland en de Krimpenerwaard	W2-002	Dijkversterking Nieuwe Maasdijk Krimpen	afgerond
WS Rivierenland	W2-055	Lekdijk KIS	Q4-2023
HH van Rijnland	W2-067	Kustversterking Katwijk	Q4-2023
HH van Rijnland	WZ-003	Kustversterking Noordwijk	Q4-2023
WS Vallei en Veluwe	W2-063	Eemdijken en Zuidelijke Randmeren	Q4-2023

Voor de projecten Dijkversterking Nieuwe Maasdijk Krimpen en Dijkversterking Bergambacht-Ammerstol-Schoonhoven zijn de eindafrekeningen fase 2 volledig afgerond. Het project Waddenzeedijk Friese Kust heeft een verzoek tot financiële afronding op 30 juni 2023 bij het HWBP ingediend.

4.2 Planningsystematiek

Om de voortgang van de projecten te kunnen monitoren, geven beheerders de belangrijkste mijlpalen in de projectplanningen aan. De onderliggende documenten bij deze en andere mijlpalen worden bij formele contactmomenten door het programmabureau HWBP-2 getoetst. Een mijlpaal wordt als behaald beschouwd na de schriftelijke bevestiging van een positief toetsresultaat.

Tabel 4 geeft een overzicht van de planning met daarin aangegeven de mijlpalen die zijn voorzien binnen de lopende projecten. De tabel geeft een weergave van de formeel vastgestelde projectplanningen. Daarnaast is deze tabel met ingang van VGR21 uitgebreid met een prognose vanuit het waterschap wanneer de verwachting is dat het project opgeleverd wordt. In verslagperiode is de vigerende einde realisatie van het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam gewijzigd van 2022 Q3 naar 2027 Q2, dit n.a.v. de getoetste en beoordeelde planningswijziging die bij het C5 contactmoment door het waterschap is onderbouwd.

Code	Naam	Beheerder	Projectfase	Vigerende datum start realisatie	Vigerende datum einde realisatie	Prognose datum einde realisatie
W2-004	Markermeerdijk Hoorn - Edam - Amsterdam	HH Hollands Noorderkwartier	realisatie	✓	2027 Q2	2027 Q2

Voortgang mijlpalen:

- ✓ Mijlpaal is behaald
- Mijlpaal is nog niet behaald

Tabel 4 Planning met mijlpalen van de lopende projecten, conform de verstrekte (her)beschikkingen en de prognose van het waterschap

Voortgang mijlpalen

Start realisatie

In deze verslagperiode is geen eerste subsidiebeschikking afgegeven voor een project.

Einde realisatie

In de verslagperiode is geen project door de aannemer afgerond.

4.3

Ontwikkelingen in de planning van het HWBP-2

Hierna zijn de belangrijkste ontwikkelingen beschreven die zich in de verslagperiode hebben voorgedaan in de planning van de projecten.

Bijgestelde mijlpalen

In de verslagperiode is er een wijziging doorgevoerd voor het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam. Mijlpaal einde realisatie is gewijzigd van Q3-2022 naar Q2-2027.

Ontwikkeling project Waddenzeedijk Friese Kust

In verslagperiode is de raming van de herstelkosten getoetst en positief beoordeeld, dit heeft geleid tot het overeenkomen van een afkoopsom. Deze is formeel overeengekomen met een vaststellingsovereenkomst. Het waterschap heeft op 30 juni 2023 een verzoek tot vaststellen van het project ingediend. Hiermee vervalt het benoemde programmerisico van € 10 miljoen (zie hoofdstuk 5). De verwachting is dat dit project in de komende verslagperiode volledig financieel wordt afgewikkeld.

Ontwikkeling project Eemdijken en Zuidelijke Randmeren

Van het project Eemdijken en Zuidelijke Randmeren zijn zeven van de acht deeltrajecten reeds in 2019 opgeleverd en financieel afgerekend. Voor het achtste deeltraject is er in 2022 een fase 2 beschikking verstrekt van € 1,2 miljoen voor dekking van de kosten die het waterschap maakt om de herstelkosten trachten te verhalen op de aannemer. Dit proces is lopend.

Projecten die nog worden opgeleverd

Dit betreft één project:

- Markermeerdijk Hoorn - Edam - Amsterdam

De uitvoering is in volle gang. De eerste module, de Westerdijk in de Hoornse binnenstad, is gereed. Deze module is overgedragen van de Alliantie Markermeerdijken aan de beheerorganisatie van het waterschap en de gemeente Hoorn.

Het waterschap heeft voor dit project (zoals eerder gemeld in VGR19) meerkosten van circa € 130 miljoen gerapporteerd. Daarnaast is aangegeven dat de voorziene einddatum verschuift naar eind 2027 (was Q3 2022). In verslagperiode is het C5*) contactmoment afgerond met als resultaat dat de planning formeel is getoetst en positief beoordeeld met als resultaat dat de mijlpaal einde realisatie wijzigt van Q3-2022 naar Q2 2027. Daarnaast is het meerwerkdossier Covid afgerond voor een waarde van circa € 1,6 miljoen.

Voor het meerwerkdossier "PFAS handelingskader" wordt de ingediende onderbouwing in de volgende verslagperiode beoordeeld. Voor de rest aan meerwerkdossiers is het proces is nog lopende. Afhankelijk van het tijdstip waarop deze onderbouwing door het waterschap wordt aangeleverd, kan in de komende verslagperiodes hiervoor na een positief beoordeling aanvullende subsidie verleend worden.

*) Zie bijlage A

5 Risicomanagement

5.1 Risicobeheersing op programma- en issues op projectniveau

Tot en met de VGR18 (peildatum 30 juni 2020) werd in dit hoofdstuk alleen ingegaan op de programmarisico's. Dit zijn risico's die niet in de projectenramingen zijn meegenomen.

Op het moment dat risico's zich voordoen, dienen deze opgenomen te worden in de raming van het project. In een groot programma hoeft een vertraging van een individueel project niet tot een vertraging in het programma te leiden. Echter, gezien het feit dat in dit programma nog maar één project loopt, is dit wel het geval. Het individuele project is daarmee bepalend voor de doorlooptijd van het totale programma geworden. Om hier inzicht over te kunnen geven, is dit hoofdstuk met ingang van VGR19 uitgebreid met issues van de projecten.

Een issue is een bekend probleem bij een project dat van invloed kan zijn op de programmadoelen in tijd en geld, de kwantificering is op dit moment nog niet vast te stellen.

5.2 Risico's programmaniveau

Door risicobeheersing werkt het programma aan het tegengaan van financiële tegenvallers en aan het voorkomen van vertraging. Door intensieve afstemming en communicatie worden risico's gesignaleerd en kunnen adequate maatregelen worden getroffen om gevolgen van risico's te beperken. De basis voor de risicobeheersing voor het gehele programma ligt bij de projecten: door de beheerders wordt het merendeel van de risico's gesignaleerd en beheerst. Het risicomanagement door het programmabureau HWBP-2 is hierop aanvullend en richt zich zowel op risicobeheersing door de beheerders als door het programmabureau HWBP-2.

Het overzicht van de risico's wordt elk half jaar geactualiseerd bij zowel de projecten als bij het programma. Nagegaan wordt of nieuwe risico's worden gezien, risico's zijn gewijzigd of aanvullende beheersmaatregelen nodig zijn. Het programmabureau HWBP-2 voert beheersmaatregelen uit, veelal in samenwerking met de beheerders, door onder andere (het faciliteren van) kennisdeling tussen de beheerders, het professionaliseren van de kennis bij de beheerders op specifieke onderwerpen en het bieden van specialistische kennis om de risico's beter te beheersen.

Het risicoprofiel van het programma neemt af naarmate het programma vordert en bestaat in deze fase van het HWBP-2 nog maar uit enkele risico's. De tijds- en financiële risico's worden gerapporteerd.

Risico's met gevolgen in tijd

Risico's met gevolgen in tijd voor het programma zijn die risico's uit de projecten die niet opgevangen kunnen worden in de afgesproken buffers van het project, waardoor deze gevolgen kunnen hebben voor de verwachte opleverdatum van een of meerdere projecten en daarmee voor het totale programma. De risico's zijn weergegeven in tabel 5.

De omvang van de risico's wordt uitgedrukt in het aantal projecten waarbij het risico zich kan voordoen met daarbij de mogelijke vertraging in maanden.

In deze verslagperiode is het risicoprofiel met gevolgen in tijd gewijzigd. Het risico "*grootschalig herstel van de dijk noodzakelijk*" is vervallen doordat er overeenstemming is tussen het waterschap en het HWBP, waarbij herstel wordt meegenomen in het HWBP-project Koehool-Lauwersmeer.

Tabel 5

Toprisico's binnen het programma met gevolgen in tijd

<i>Risico's met gevolgen in tijd</i>	<i>Aantal projecten / vertraging</i>
Gewijzigde uitvoering kan leiden tot vertraging	1 project 12-24 maanden

De risico's met gevolgen in tijd worden hieronder toegelicht:

- *Gewijzigde uitvoering kan leiden tot vertraging*

Voor het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam heeft het waterschap inzicht verstrekt in de planning. De gewijzigde planning, exclusief Durgerdam, is positief beoordeeld. Het effect van dijkvak Durgerdam kan nader beoordeeld worden nadat het projectplan Water is goedgekeurd.

Dit risico is van invloed op de einddatum van het totale programma

Risico's met gevolgen in geld

Risico's met gevolgen in geld voor het programma zijn die risico's uit de projecten welke op dit moment niet zijn getoetst om op te kunnen nemen binnen de overeengekomen raming van het project, waardoor deze risico's consequenties kunnen hebben voor de programmaraming. De risico's met gevolgen in geld zijn weergegeven in tabel 6. De omvang van de risico's wordt uitgedrukt in het aantal projecten waarbij het risico zich kan voordoen met daarbij de totale verwachtingswaarde van de gevolgen in geld voor het programma. Ten opzichte van VGR23 zijn de programmarisico's in geld gewijzigd. De totale benoemde risicoreservering wordt met € 10 miljoen verlaagd en komt op € 5 miljoen.

Het risico "*grootschalig herstel van de dijk noodzakelijk*" is vervallen doordat er overeenstemming is tussen het waterschap en het HWBP, waarbij herstel wordt meegenomen in het HWBP project Koehool-Lauwersmeer. De herstelkosten zijn vastgesteld met een vaststellingsovereenkomst en zullen een onderdeel zijn in de komende financiële afronding van het project. De gereserveerde € 10 miljoen zijn hierdoor vervallen.

<i>Risico's met gevolgen in geld</i>	<i>Aantal projecten / verwachtingswaarde gevolgen in geld</i>
Onvoldoende duidelijkheid in contractafspraken met ON inzake grondstoffengebruik	1 project € 5,0 miljoen
Gewijzigde uitvoering kan leiden tot meerkosten	1 project € p.m.

Toelichting op de risico's:

. *Onvoldoende duidelijkheid in contractafspraken met ON inzake grondstoffengebruik*

Voor het project Kinderdijk-Schoonhovenseveer blijft de risicoreservering van € 5 miljoen op programmaniveau totdat het project financieel is afgerond. De reden hiervan is dat er nog verschillende schadezaken afgehandeld dienen te worden.

. *Gewijzigde uitvoering kan leiden tot vertraging en meerkosten*

Zie de toelichting onder risico's met tijd voor de omschrijving van het risico bij het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam. Het hoogheemraadschap maakt nog inzichtelijk wat de consequenties zijn voor de overeengekomen projectraming.

. *Diverse risico's*

Voor het project Kinderdijk-Schoonhovenseveer speelt dat een aantal schadedossiers nog niet is afgewikkeld. Voor deze gevallen monitort het waterschap de beweging in een aantal objecten (woningen) totdat een stabiele situatie is bereikt. Dit is onderdeel van zorgvuldige nazorg na oplevering van het project en voor een aantal schadezaken randvoorwaarde voor het afwikkelen van de opgetreden schade. Het kan zich voordoen dat het programma hierop financieel wordt aangesproken. Op dit moment is geen zicht op de eventuele financiële gevolgen en zijn hier geen extra reserveringen voor opgenomen. Bij de aanvraag van de fase 2 beschikking is uitgegaan van een afwikkeling op uiterlijk 31-12-2023. Het waterschap geeft aan dat deze datum niet haalbaar is daar openstaande schadezaken worden afgehandeld conform een naar aanleiding van de onderzoeken herzien schadebeleid. Hiervoor is meer tijd nodig.

5.3 Issues projecten

Binnen het HWBP-2 is sprake van één issue die van invloed kan zijn op de planning van het totale programma, namelijk 'Gewijzigde uitvoering en/of eisen leidt tot vertraging en meerkosten t.o.v. verleende beschikking'.

Het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam heeft in het uitvoeringsjaar 2022 significante voortgang geboekt bij de uitvoering van de dijkversterking in alle drie deelgebieden (Noord, Zuid en Midden). In verslagperiode is het wijzigingsdossier Covid afgerond. Op dit moment worden andere issues door het waterschap onderbouwd, waarna het toetsproces verder uitgevoerd kan worden. De extra kosten als gevolg van het PFAS handelingskader zal in de komende verslagperiode getoetst worden.

5.4 Algemeen beeld op programmaniveau

De financiële omvang van de risico's op programmaniveau bedraagt € 37,8 miljoen en bestaat voor € 5,0 miljoen uit benoemde risico's en voor € 32,8 miljoen uit onbenoemde risico's.

De financiële omvang van de benoemde en gekwantificeerde risico's is in de verslagperiode gewijzigd. Het risico 'grootschalig dijkherstel nodig' is vervallen bij het project Waddenzeedijk Friese Kust. Dit is exclusief de nog te toetsen meerkosten van het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam.

Inhoudelijk zijn de (mutaties in de) risico's toegelicht in paragraaf 5.2.

De financiële waarde van de gekwantificeerde onbenoemde risico's is in de verslagperiode ongewijzigd. De reservering voor de onbenoemde risico's bedraagt 5% van de projectramingen van de nog lopende projecten inclusief het budget voor het programmabureau. Deze is met een bedrag van € 0,4 miljoen verhoogd. Deze mutatie wordt hoofdzakelijk verklaard door het doorvoeren van de financiële mutaties in de projectraming van het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam.

Tabel 7

Financiële waarde risico's op
 programmaniveau,
 weergegeven in miljoen
 euro

	VGR-22 30-06-2022	VGR-23 31-12-2022	Mutaties verslagperiode	VGR-24 30-06-2023
Benoemde risico's op programmaniveau	15,0	15,0	-10,0	5,0
'Onvoldoende duidelijkheid in contractafspraken met ON inzake grondgebruik'	5,0	5,0	0,0	5,0
'Grootschalig herstel van de dijk noodzakelijk'	10,0	10,0	-10,0	0,0
'Gewijzigde uitvoering kan leiden tot vertraging en meerkosten'	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>	-	<i>p.m.</i>
Diverse risico's	0,0	0,0	0,0	0,0
Onbenoemde risico's programmaniveau	30,9	32,4	0,4	32,8
Financiële verwachtingswaarde risico's op programmaniveau	45,9	47,4	-9,6	37,8

6 Financiën

6.1 Programmabudget

In de verslagperiode is het beschikbare budget van € 2.785,4 miljoen ongewijzigd.

Tabel 8 geeft de budgetreeks aan.

Tabel 8

Budgetreeks in de rijksbegroting, weergegeven in miljoen euro
Prijspeil 1-1-2022

	Totaal	t/m 2022	2023	2024 e.v.
VGR-22 30-06-2022	2.755,3	2.431,9	107,9	215,5
VGR-23 31-12-2022	2.785,4	2.450,5	98,4	236,5
VGR-24 30-06-2023	2.785,4	2.450,5	98,4	236,5
Verwerking terugbetaling voorschotten *)	8,4	8,4	0,0	0,0
Bijdragen Provincie	4,4	4,4	0,0	0,0
VGR-24 30-06-2023	2.798,2	2473,3	98,4	236,5

*) Conform de begrotingsregels worden terugbetalingen van verstrekte voorschotten bruto verantwoord ofwel als ontvangst en hogere uitgaven verantwoord. Het uitgavenbudget voor HWBP-2 bedraagt daarmee € 2.798,2 miljoen. Gesaldeerd met de ontvangsten bedragen de kosten voor HWBP-2 € 2.785,4 miljoen.

Tabel 9 geeft inzicht in de gebudgetteerde ontvangsten van de waterschappen voor de financiering van het HWBP-2. Deze ontvangsten bedragen in totaal € 1.029,0 miljoen. Vanaf 2023 wordt er geen bijdrage vanuit het HWBP-2 aan de waterschappen gefactureerd.

Tabel 9

Ontvangsten van de waterschappen t.b.v. budget HWBP-2, weergegeven in miljoen euro
Prijspeil 1-1-2022

	Totaal	t/m 2022	2023	2024
VGR-22 30-06-2022	1.029,0	1.029,0	0,0	0,0
VGR-23 31-12-2022	1.029,0	1.029,0	0,0	0,0
VGR-24 30-06-2023	1.029,0	1.029,0	0,0	0,0

Tabel 10 geeft een overzicht van de gerealiseerde ontvangsten van de waterschappen, conform de afspraken uit het Bestuursakkoord Water.

Tabel 10

Cumulatieve ontvangsten waterschappen, weergegeven in miljoen euro

	t/m VGR-23 31-12-2022	Mutaties VGR 24		t/m VGR-24 30-06-2023
Ontvangsten	1.029,0	0,0		1.029,0

6.2

Programmaraming

De programmaraming bestaat uit het totaal van de gerealiseerde en de nog te realiseren kosten voor het HWBP-2. De raming is samengesteld uit de door de beheerders opgestelde projectprognoses of de waarde van de geïndexeerde verstrekte beschikkingen, de kosten voor het programmabureau HWBP-2 (overige projectkosten) en het programma onvoorzien. Gegeven de op dit moment geldende inzichten wordt de omvang van het programma-onvoorzien toereikend geacht.

De programmaraming is in de verslagperiode per saldo met bijna € 3 miljoen toegenomen en bedraagt op 30 juni 2023 € 2.783 miljoen (was € 2.780 miljoen). Deze toename komt voort uit het doorvoeren van de afrekeningen van twee projecten fase 2, financiële consequentie C5*) contactmoment en vaststellingsovereenkomst herstelkosten dijkvak 4.

Binnen de programmaraming bedraagt de totale omvang van de onvoorzien kosten € 104 miljoen, bestaande uit € 66 miljoen onvoorzien op projectniveau en € 38 miljoen onvoorzien op programmaniveau. In tabel 11 is de opbouw van de programmaraming weergegeven. De mutaties zijn hierboven toegelicht.

Tabel 11

Programmaraming, weergegeven als verwachtingswaarde in miljoen euro Prijspeil 1-1-2022

	VGR-22 30-06-2022	VGR-23 31-12-2022	Mutaties verslagperiode	VGR-24 30-06-2023
Subtotaal projectramingen	2.651	2.684	+12	2.696
projectramingen				
<i>Project voorzien</i>	2.575	2.608	+22	2.630
<i>Project onvoorzien</i>	76	76	-10	66
Overige projectkosten	48	49	0	49
Programma onvoorzien	46	47	-9	38
Totaal HWBP-2	2.745	2.780	+3	2.783

Op basis van de doorrekening van de programmaraming is de verwachting dat de bandbreedte van de uitgaven tussen € 2,7 miljard en € 2,8 miljard ligt.

Overige projectkosten

Deze kosten bestaan uit de gerealiseerde kosten tot en met 30 juni 2023 en de door het programmabureau HWBP-2 verwachte programmabureaukosten over de periode tot en met 2027. De raming van deze kosten is in de verslagperiode ongewijzigd en bedraagt € 49 miljoen.

Programma onvoorzien

In de verslagperiode is de financiële verwachtingswaarde verlaagd met € 9 miljoen en die heeft per 30 juni 2023 een totale waarde van € 38 miljoen (VGR23 € 47 miljoen). Dit is in hoofdstuk 5 toegelicht.

Projectramingen

Het totaal van de projectramingen is in de verslagperiode verhoogd met € 12 miljoen naar een bedrag van € 2.696 miljoen. Dit komt door het doorvoeren van eindafrekeningen en projectmutaties (€ 2 miljoen). Een onderverdeling van de projectkosten naar projectfase is weergegeven in tabel 12. Waaronder de mutatie van programmarisico naar project voorzien van de € 10 miljoen inzake project Waddenzeedijk Friese Kust en het actualiseren van de projectrisico's binnen het

*) Zie bijlage A

project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam voor een bedrag van € 10 miljoen. Deze is toegevoegd aan project voorzien.

Tabel 12

Projectkosten per projectfase, weergegeven in miljoen euro
Prijspeil 1-1-2022

	VGR-22 30-06-2022	VGR-23 31-12-2022	Mutaties verslagperiode	VGR-24 30-06-2023
Subtotaal lopende projecten	570	600	+6	606
<i>Projecten in planstudie</i>	0	0	0	0
<i>Projecten in realisatie</i>	570	600	+6	606
Gerealiseerde projecten	2.081	2.084	+6	2.090
Totaal projectramingen	2.651	2.684	+12	2.696

Tabel 13 bevat een onderverdeling van de projectkosten naar beheerders, zowel in de planstudiefase als in de realisatiefase.

Tabel 13

Raming van de projecten in planstudiefase en realisatiefase per beheerder, weergegeven in miljoen euro
Prijspeil 1-1-2022

	VGR-22 30-06-2022		VGR-23 31-12-2022		VGR-24 30-06-2023	
	aantal projecten	raming	aantal projecten	raming	aantal projecten	raming
Beheerder						
HH Hollands Noorderkwartier	1	570	1	600	1	606
Lopende projecten	1	570	1	600	1	606
Gerealiseerde projecten	86	2081	86	2.084	86	2.090
Totaal	87	2.651	87	2.684	87	2.696

Tabel 14

Projectkosten per type bekostiging, weergegeven in miljoen euro
Prijspeil 1-1-2022

	VGR-22 30-06-2022	VGR-23 31-12-2022	VGR-24 30-06-2023
Subsidieprojecten en innovatiebijdrage	1.881	1.914	1.926
Projecten Zwakke Schakels	606	606	606
Projecten Rijkswaterstaat	164	164	164
Totaal projectramingen	2.651	2.684	2.696

6.3

Kasreeks

Ten behoeve van de Rijksbegroting stelt het programmabureau HWBP-2 iedere verslagperiode een overzicht op van realisatie en prognose van verplichtingen en kasuitgaven voor het lopende jaar en de jaren daarna. De kasreeks is gebaseerd op prognose van de beheerders die zijn beoordeeld door het programmabureau. In tabel 15 is deze kasreeks opgenomen.

Tabel 15

Kasreeks, weergegeven in miljoen euro

	Totaal	t/m 2021	2022	2023	2024 e.v.
VGR-22 30-06-2022	2.745	2.365	70	62	248
VGR-23 31-12-2022	2.780	2.358	87	63	272
VGR-24 30-06-2023	2.780	2.358	87	63	272

6.4 Apparaatsbudget Rijkswaterstaat

Het budget van de interne kosten bedraagt per 30 juni 2023 in totaal € 33 miljoen. Het budget is ongewijzigd. Dit bedrag is conform de afspraken met betrekking tot de bekostigingssystematiek van RWS niet opgenomen in de raming en het programmabudget van het HWBP-2.

6.5 Cumulatieve verplichtingen en uitgaven

Tabel 16 geeft een overzicht van de cumulatieve financiële verplichtingen die sinds de start van het programma tot en met 30 juni 2023 door het programma zijn aangegaan. In de verslagperiode heeft er geen aanbesteding plaatsgevonden. Er is voor € 0,04 miljoen aan nieuwe verplichtingen aangegaan en voor € 2,48 miljoen aan eerder aangegane verplichtingen vrijgevallen. Deze mutatie wordt hoofdzakelijk verklaard door het afrekenen van fase 2 beschikkingen voor de projecten Bergambacht-Schoonhoven en Krimpen en daarnaast kleine verplichtingen voor de programmadirectie HWBP.

Tabel 16
Cumulatieve verplichtingen, incl. BTW, weergegeven in miljoen euro

	t/m VGR-23 31-12-2022	Mutaties VGR 24		t/m VGR-24 31-06-2023
Nieuwe verplichtingen		0,0	-	
Vrijgevallen verplichtingen		2,5	-	
Verplichtingen	2.659,3	-2,5	-	2.656,8

Op basis van de aangegane verplichtingen kunnen betalingen worden verricht. In tabel 17 zijn deze uitgaven zichtbaar, die sinds de start van het programma tot en met 30 juni 2023 zijn gedaan.

In verslagperiode is voor een bedrag van in totaal € 55,4 miljoen aan uitgaven gerealiseerd. Deze uitgaven omvatten een voorschot voor het project Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam voor het jaar 2023, financiële afrekeningen van twee dijkprojecten fase 2 Bergambacht-Ammerstol-Schoonhoven en fase 2 Krimpen daarnaast uitgaven voor het programmabureau HWBP-2.

Tabel 17
Cumulatieve uitgaven, incl. BTW, weergegeven in miljoen euro

	t/m VGR-23 31-12-2022	Mutaties VGR 24		t/m VGR-24 31-06-2023
Uitgaven	2.444,7	55,4	-	2.500,1

Bijlage A werkwijze subsidieverlening door het rijk

Tijdens de zes jaarlijkse toetsingen van de primaire waterkeringen in het kader van de Waterwet onderzoeken de beheerders deze waterkeringen op verschillende faalmechanismen. Zodra in de eerste of tweede toetsronde werd geconstateerd dat een kering als gevolg van één faalmechanisme niet voldeed, werd de kering afgekeurd.

De beheerders zorgen voor het op sterkte brengen van de waterkering. Op basis van de Waterwet komen de maatregelen van het HWBP-2 in aanmerking voor subsidiëring door het rijk. Hiertoe toetst het rijk de maatregelen aan de subsidiërcriteria robuust, sober en doelmatig. Op basis hiervan geeft het ministerie een voorlopige beschikking af die als grondslag dient voor de uitbetaling van voorlopige subsidies aan de beheerder. De hoogte van definitieve subsidie wordt op basis van nacalculatie door het rijk vastgesteld. Voor rechtmatige subsidieverstrekking vindt een aantal van contactmomenten tussen beheerders en rijk plaats. Elk contactmoment wordt onderbouwd met kwantitatief en kwalitatief adequate documentatie.

Contactmoment 1 Startnotitie: dit contactmoment vindt plaats wanneer de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (voorheen Startnotitie MER) in concept is opgesteld. Bij dit contactmoment gaat het erom dat wordt vastgesteld dat de juiste ontwerpogave en de juiste uitgangspunten worden gehanteerd en of het palet aan principeoplossingen ook een oplossing bevat die later als sober, doelmatig en robuust aangemerkt kan worden. Het zoeken van de mogelijke oplossingen is een iteratief proces waarbij de effecten van alle varianten worden afgewogen. Indien er nog veel onzekere variabelen zijn kan in het proces vóór het vaststellen van het voorkeursalternatief nog sprake zijn van (sterk) variërende planningen en kostenramingen.

Contactmoment 2 Voorkeursalternatief: doel van dit contactmoment is om te bepalen welke ontwerpvarianten bestaan en hoe de afweging heeft plaatsgevonden die tot het voorkeursalternatief heeft geleid. Het rijk toetst of het voorkeursalternatief als sober, doelmatig en robuust aangemerkt kan worden. Indien ook andere belangen dan het veiligheidsbelang een plaats hebben gekregen in het voorkeursalternatief toetst het ministerie welk deel van de te maken kosten aan veiligheid is toe te rekenen en voor subsidie in aanmerking komt.

Contactmoment 3 Projectplan: bij dit contactmoment wordt het concept projectplan (voorheen: dijkversterkingsplan) getoetst op de criteria sober, doelmatig en robuust. Bij dit contactmoment wordt bepaald welk deel van de te maken kosten gerelateerd is aan de veiligheidsopgave en derhalve voor subsidie in aanmerking komt. De toetsing vindt plaats voordat het projectplan de inspraakprocedure ingaat en de goedkeuringsprocedure van de provincie doorloopt. Nadat het projectplan door de provincie is goedgekeurd kan het waterschap een subsidieaanvraag indienen. Het ministerie geeft naar aanleiding van de subsidieaanvraag een voorlopige beschikking af die als grondslag dient voor de uitbetaling van voorlopige subsidies aan de beheerder.

Contactmoment 4 Voorbereiden aanbesteding: dit contactmoment dient om aan de hand van de opgestelde marktuitvraag dan wel het opgestelde bestek te bepalen welke aanbestedingsrisico's bestaan en welke maatregelen kunnen worden getroffen om deze te reduceren of voorkomen.

Contactmoment 5 Realisatie: tijdens de realisatie van projecten wordt door middel van rapportages en de jaarverantwoordingen de gerealiseerde en geplande voortgang gevolgd. Indien de realisatie daartoe aanleiding geeft, volgt een contactmoment 5 teneinde dreigende realisatie risico's te reduceren of voorkomen.

Contactmoment 6 Oplevering: zodra het project is afgerond, toont de beheerder aan dat de in het formeel goedgekeurde projectplan beschreven aanpassingen aan de hoogwaterkering zijn gerealiseerd en dat de waterkering aan de vigerende norm voldoet.

Eindafrekening

Een eindafrekening wordt opgesteld na het behalen van het C6 moment, waarbij de verstrekte voorlopige subsidies worden verrekend met de werkelijk gemaakte kosten. Ook wordt dan de subsidiebeschikking definitief vastgesteld.

BIJLAGE B afgeronde HWBP-2 projecten

Beheerder	Code	Project	
WS AGV	WN-006	Ipersloter-en Diemerdammersluis	
HH Hollands Noorderkwartier	W1-001	Havendijk den Helder	
HH Hollands Noorderkwartier	W2-001	Balgzanddijk	
HH Hollands Noorderkwartier	W1-006	Wieringermeerdijk omgelegde Stonteldijk	
HH Hollands Noorderkwartier	W2-003	Markermeerdijk Hoorn - Enkhuizen	
HH Hollands Noorderkwartier	W2-024	Prins Hendrikpolder, steenbekleding	**
HH Hollands Noorderkwartier	W2-036	Dijkversterking Waddenzeedijk Texel	
HH Hollands Noorderkwartier	W2-064	Bergen aan Zee	*
HH Hollands Noorderkwartier	W2-066	Egmond aan Zee	*
HH Hollands Noorderkwartier	W2-080	Koegraszeedijk	
HH Hollands Noorderkwartier	W2-085	Hoogwaterkering Den Oever	
HH Hollands Noorderkwartier	WZ-001	Zwakke schakels Noord-Holland	
WS Hollandse Delta	W1-003	Versterking Buitenhavendijk Middelharnis	
WS Hollandse Delta	W2-026	Dijkversterking Nieuwe Stadse Zeedijk	
WS Hollandse Delta	W2-028	Dijkversterking Oostmolendijk	
WS Hollandse Delta	WN-001	Dijkversterking Hellevoetsluis	
WS Hollandse Delta	WN-002	Dijkversterking Brielse Maasdijk	*
WS Hollandse Delta	WN-003a	Dijkversterking Spui Oost	
WS Hollandse Delta	WN-003b	Zettingsvloeiing Spui	
WS Hollandse Delta	WN-004	Dijkversterking Spui West	
WS Hollandse Delta	WN-005	Dijkversterking Eiland van Dordrecht	
WS Hollandse Delta	WN-008	Dijkversterking Hoeksche Waard Zuid	***
WS Hollandse Delta	WN-009	Dijkversterking Hoeksche Waard Noord	
WS Hollandse Delta	WN-014a	Dijkversterking IJsselmonde Noord en Zuid	*
WS Hollandse Delta	WN-014b	Dijkversterking Hilledijk	*
WS Hollandse Delta	WN-025	Zettingsvloeiing Dordtsche Kil	
WS Hollandse Delta	WZ-006	Kust van Voorne	
WS Hollandse Delta	WZ-007	Flauwe Werk	
WS Fryslân	W2-013	Havendammen en steenbekleding Stavoren	
WS Fryslân	W2-014	Ijsselmeer kleibekleding en pipingmaatregelen	
WS Fryslân	W2-021	Havendam Lemmer	
WS Fryslân	W2-030	Waddenzeedijk, Friese kust	***

WS Fryslân	W2-045	Terschelling, Waddenzeekering	
WS Fryslân	W2-049	Ameland	
WS Fryslân	WN-016	Johan Frisoluis Stavoren	
WS Fryslân	WN-019	Rienschluis te Lemmer	
WS Fryslân	WN-020	Oude Zeesluis te Stavoren	*
WS Fryslân	WN-021	Inlaat Tacozijsluis	*
WS Fryslân	WN-022	Inlaat Teroelsterkolk	*
HH van Schieland en de Krimpenerwaard	W1-008	Nederlekdijsluis	
HH van Schieland en de Krimpenerwaard	W1-009	Bergambacht-Ammerstol-Schoonhoven	
HH van Schieland en de Krimpenerwaard	W2-002	Dijkversterking Krimpen	
HH van Schieland en de Krimpenerwaard	WN-017	Achterland Maeslantkering	*
WS Rivierenland	W1-010	Benedenstad Nijmegen	
WS Rivierenland	W2-042	Merwededijsluis te Werkendam	
WS Rivierenland	W2-055	Lekdijsluis KIS	***
WS Rivierenland	W2-078	Diverse pipingmaatregelen	
WS Scheldestromen	W2-019	Onrustpolder Noord-Beveland	
WS Scheldestromen	W2-025	Kruiningenpolder	
WS Scheldestromen	W2-031	Zimmermanpolder Zuid-Beveland	
WS Scheldestromen	W2-082	Noorderstrand Schouwen	
WS Scheldestromen	WN-010	Westkapelle	
WS Scheldestromen	WN-011	Vlissingen	
WS Scheldestromen	WZ-009	Zwakke Schakels Zeeuws Vlaanderen	
HH van Delfland	W2-079	Gemaal Westland	
HH van Delfland	WN-018	Achterland Maeslantkering	*
HH van Delfland	WZ-004	Scheveningen	
HH van Delfland	WZ-005	Delflandse kust	
HH van Rijnland	W2-067	Kustversterking Katwijk	***
HH van Rijnland	W2-068	Zandvoort, boulevard	*
HH van Rijnland	WZ-003	Kustversterking Noordwijk	***
WS Aa en Maas	WN-012	Keent en Keent - Grave	
WS Aa en Maas	WN-015	Kunstwerken Boxmeer - Grave	
WS Aa en Maas	WN-023	Heusden	*
WS Aa en Maas	WN-024	Boxmeer	
WS Noorderzijlvest	W2-018	Afvalwaterleidingen	
WS Noorderzijlvest	W2-069	Waddenzeedijsluis Nieuwstad	
WS Groot Salland	W2-058	IJsseldijsluis bij Windesheim	
WS Groot Salland	W2-088	Gemaal Westerveld bij Zwolle	
WS Rijn en IJssel	W2-074	Den Elterweg te Zutphen	

WS Rijn en IJssel	W2-075	IJsseldijk stadsgracht Doesburg	
WS Rijn en IJssel	W2-077	Twentekanaaldijk	
WS Rijn en IJssel	W2-089	Pleijweg, Schaapdijk, Broekdijk te Arnhem	
WS Vallei en Veluwe	WN-013	Gemaal Antlia	
WS Vallei en Veluwe	W2-063	Eemdijken en Zuidelijke Randmeren	***
WS Hunze en Aa's	W1-004	Oude zeesluis Delfzijl	
WS Zuiderzeeland	W2-010	Kadoelersluis	
Provincie Groningen	W1-005	Schutsluis complex Delfzijl	
Provincie Groningen	W1-007	Keersluis Lauwersoog	
RWS Midden Nederland	R2-006	Houtribdijk	
RWS Noord Holland	R2-029	Molwerk in de Mokbaai, Texel	
RWS IJsselmeergebied	R2-011	Roggebotsluis	
RWS IJsselmeergebied	R2-016	Nijkerkersluis	
RWS Zeeland	R2-022	Veerhaven Kruiningen	
RWS Zeeland	R2-034	Sluizencomplex Terneuzen	
RWS Oost Nederland	R2-062	Keersluis Meppelerdiep Zwartsluis	

Op basis van nader onderzoek is gebleken dat de kering voldoet aan de vigerende veiligheidsnorm, zonder dat maatregelen hoeven te worden getroffen.

*

** *Het project voldoet aan de norm voor steenbekleding, maar wordt verder versterkt in W2-036*

Het project is opgeleverd, maar financiële afwikkeling dient nog plaats te vinden.